

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

**Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері
службової та професійної діяльності, пов'язаної з
наданням публічних послуг**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять для підготовки магістрів
за спеціальністю 081 «Право»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
кримінального права та правосуддя
Протокол № 8
Від 09.01.2018 року

Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Методичні вказівки до семінарських занять для підготовки магістрів за спеціальністю 081 «Право» / Укл.: Коломієць Н.В. – Чернігів: Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету. – 2018. – 48с.

Укладач: Коломієць Наталія Володимирівна, доцент кафедри кримінального права та правосуддя ЧНТУ, к.ю.н., доцент.

Відповідальний за випуск: Головка Михайло Борисович, завідувач кафедри кримінального права та правосуддя, кандидат юридичних наук, доцент.

Рецензент: Селецький Олексій Вікторович, кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ».....	5
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг».....	5
1.2 Структура навчальної дисципліни	11
1.3.Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг».....	13
2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	14
2.1 Тема 1. Загальні положення щодо кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	14
2.2 Тема2. Кваліфікація зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями	19
2.3 Тема 3. Кваліфікація перевищення влади або повноважень.....	23
2.4 Тема 4. Кваліфікація прийняття пропозиції обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, а також незаконного збагачення.....	27
2.5 Тема 5. Кваліфікація пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі, а також зловживання впливом	32
2.6 Тема 6. Особливості кваліфікації службового підроблення та службової недбалості	37
2.7 Тема 7. Особливості кваліфікації підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, а також провокації підкупу.....	39
ДОДАТКИ.....	44
Додаток А – Орієнтовний перелік питань на залік/екзамен.....	44

ПЕРЕДМОВА

Програма навчальної дисципліни «Кваліфікація злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг» підготовлена на базі Кримінального кодексу України 2001 року (із змінами і доповненнями) і призначена для більш поглибленого вивчення злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Така необхідність обумовлена великою кількістю змін, внесених останнім часом до Кримінального кодексу України, що стосуються цих злочинів, а також численними вадами законодавчих новел, які створили значні труднощі як для науковців, так і для практичних працівників у визначенні правильного змісту нових кримінально-правових норм і приписів, їх тлумаченні і застосуванні на практиці. Крім того, така необхідність обумовлена значним підвищенням актуальності посилення боротьби з цими злочинами на практиці, особливо це стосується тих злочинів, які містять ознаки корупційного правопорушення.

Основна частина включених до Програми питань стосується розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України «Злочини у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг». Разом з тим, їх поглиблене вивчення потребує з'ясування існуючих системних зв'язків відповідних статей цього розділу з іншими статтями Загальної і Особливої частин Кримінального кодексу України, нормами іншого законодавства України, а також загальних та спеціальних правил кваліфікації злочинів, звернення до наукових розробок та матеріалів судової практики.

Теми навчальної дисципліни утворені таким чином, щоб спочатку вивчались загальні положення про кваліфікацію зазначених злочинів, а потім питання кваліфікації окремих видів злочинів. Поєднання окремих видів злочинів у темах здійснено з урахуванням подібності характеру їх суспільної небезпечності, що дозволяє виявляти як їх спільні, так і відмінні риси.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Кваліфікація злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг» надає можливість більш поглиблено і досконало дослідити питання кваліфікації зазначених злочинів, порівняно з навчальною дисципліною «Кримінальне право України». Отримані студентами знання є важливою передумовою правильної кваліфікації зазначених злочинів у майбутній практичній діяльності.

Вивчення спецкурсу передбачає поєднання різних форм організації навчального процесу і методів навчання. Спецкурс викладається протягом одного навчального семестру в обсязі 90 академічних годин, у тому числі –16 лекційних і 14 годин практичних занять.

1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ»

1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг»

Змістовний модуль 1. Поняття, наукові основи та загальні питання кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Тема 1 Загальні положення кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Поняття, система і види злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Загальна характеристика злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Розвиток законодавства про такі злочини.

Ознаки родового та безпосередніх об'єктів злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, їх вплив на кваліфікацію цих злочинів. Зв'язок між діянням винної особи та її службовою діяльністю.

Особливості законодавчого вирішення питання про суб'єктів злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Поняття та види службових осіб. Конституційні та інші правові засади діяльності службових осіб. Поняття службової особи юридичної особи приватного права. Поняття та ознаки військової службової особи.

Поняття осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг. Правові засади діяльності осіб, які надають публічні послуги.

Поняття корупції. Ознаки, за наявності яких злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, визнаються корупційними правопорушеннями. Міжнародні договори України про відповідальність за корупційні правопорушення та їх кримінальноправове значення.

Змістовий модуль 2. Кваліфікація злочинів, передбачених статтями 364, 364¹, 365, 365², 426¹ КК України

Тема 2. Кваліфікація зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями

Зловживання владою або службовим становищем. Поняття зловживання владою або службовим становищем, його співвідношення з поняттям зловживання повноваженнями. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Мотиви злочину та їх значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України. Особливості кримінально-правового визначення поняття працівника правоохоронного органу. Відмежування зловживання владою або службовим становищем від привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Поняття зловживання повноваженнями, його співвідношення з поняттям зловживання владою або службовим становищем. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Мета вчинення злочину та її значення для кваліфікації злочину. Поняття неправомірної вигоди. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України. Відмежування цього злочину від привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги.

Поняття зловживання повноваженнями, його співвідношення з поняттям зловживання владою або службовим становищем. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Мета вчинення злочину та її значення для кваліфікації злочину. Поняття неправомірної вигоди. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття особи похилого віку. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно. Поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової

кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України. Відмежування цього злочину від привласнення або розтрата чужого майна. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України

Тема 3. Кваліфікація перевищення влади або повноважень

Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Поняття перевищення влади або службових повноважень. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика дій, види перевищення влади або службових повноважень. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Суб'єкт злочину. Особливості кримінально-правового визначення поняття військової службової особи. Кваліфікуючі ознаки. Кваліфікація перевищення влади або службових повноважень, яке супроводжувалося фізичним або психічним насильством, застосуванням зброї чи спеціальних засобів або болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями. Поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України. Відмежування цього злочину від зловживання владою або службовим становищем. Співвідношення перевищення влади або службових повноважень і катування. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України. Особливості кваліфікації перевищення влади або службових повноважень службовою військовою особою, яка є працівником правоохоронного органу.

Змістовий модуль 3. Кваліфікація злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, передбачених статтями 366¹, 368, 368², 369, 369² КК України

Тема 4. Кваліфікація прийняття пропозиції обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, а також незаконного збагачення

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка вчинює цей злочин, з умислом особи, яка пропонує або надає неправомірну вигоду. Мотив злочину та його значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Диференціація кримінальної відповідальності залежно від розміру неправомірної вигоди. Визначення значного, великого та особливо великого розмірів неправомірної вигоди та їх встановлення. Поняття особи, яка займає відповідальне або особливо відповідальне становище. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно і його відмежування від продовжуваного злочину. Особливості вчинення цього злочину за попередньою змовою групою осіб. Поняття вимагання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину і вирішення питання про відповідальність особи, яка пропонувала, обіцяла чи надала неправомірну вигоду. Відмежування цього злочину від інших злочинів, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, а також від адміністративних правопорушень, що виражаються у порушенні встановлених законом обмежень і заборон щодо одержання дарунка (пожертви).

Незаконне збагачення. Особливості характеру суспільної небезпечності цього злочину і його відмінність від характеру суспільної небезпечності підкупу службової особи та одержання останньою неправомірної вигоди шляхом вимагання. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від доходу від підприємницької чи іншої діяльності, винагороди від роботи за сумісництвом та дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за незаконне збагачення та їх кримінально-правове значення. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Мотив одержання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину. Особливості суб'єкта злочину. Кваліфікуючі ознаки. Диференціація кримінальної відповідальності залежно від розміру неправомірної вигоди. Визначення значного, великого та особливо великого розмірів неправомірної вигоди та їх встановлення. Співвідношення цього злочину з прийняттям пропозиції, обіцянки або одержанням неправомірної вигоди службовою особою.

Тема 5. Кваліфікація пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі, а також зловживання впливом

Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка вчинює цей злочин, з умислом особи, яка приймає пропозицію, обіцянку або одержує неправомірну вигоду. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно і його відмежування від продовжуваного злочину. Поняття особи, яка займає відповідальне або особливо відповідальне становище. Особливості вчинення цього злочину за попередньою змовою групою осіб або організованою групою осіб чи її учасником. Умови звільнення від

кримінальної відповідальності особи, яка пропонувала, обіцяла чи надала неправомірну вигоду.

Зловживання впливом. Особливості конструкції статті Кримінального кодексу України, що передбачає відповідальність за цей злочин. Склади злочину. Особливості характеру суспільної небезпечності цього злочину і його відмінність від характеру суспільної небезпечності незаконного збагачення. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Характеристика пропозиції, надання і одержання неправомірної вигоди. Відмінність пропозиції неправомірної вигоди від пропозиції здійснити вплив за надання такої вигоди. Поняття осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та його значення для кваліфікації цього злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Мотив вчинення злочину та його значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину. Проблема визначення суб'єкта одержання неправомірної вигоди або пропозиції здійснити вплив за надання такої вигоди. Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за незаконне збагачення та їх кримінально-правове значення. Кваліфікуюча ознака одержання неправомірної вигоди. Проблема визначення змісту вимагання неправомірної вигоди у складі зловживання впливом. Співвідношення зловживання впливом з підкупом службової особи чи особи, яка надає публічні послуги, одержанням такими особами неправомірної вигоди шляхом вимагання. Відмежування зловживання впливом від незаконного збагачення. Кваліфікація зловживання впливом за сукупністю з іншими злочинами.

Змістовий модуль 4. Проблеми кримінально-правової кваліфікації окремих складів злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Тема 6. Особливості кваліфікації службового підроблення та службової недбалості

Службове підроблення. Поняття службового підроблення. Об'єкт і предмет злочину. Поняття офіційного документа. Об'єктивна сторона. Характеристика дій. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Форма вини. Поняття завідомості та її значення для кваліфікації злочину. Особливості суб'єкта злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття тяжких наслідків та їх види. Співвідношення із зловживанням владою, службовим становищем або повноваженнями. Відмежування від інших злочинів, пов'язаних із підробкою документів. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України.

Службова недбалість. Поняття службової недбалості. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Особливості форми вини. Особливості суб'єкта злочину. Кваліфікуючі ознаки. Поняття тяжких

наслідків та їх види. Відмежування від зловживанням владою, службовим становищем або повноваженнями.

Тема 7. Особливості кваліфікації підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, а також провокації підкупу

Загальне поняття підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги. Відмінність підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, від одержання такими особами неправомірної вигоди шляхом вимагання за характером суспільної небезпечності.

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Особливості конструкції статті Кримінального кодексу України, що передбачає відповідальність за цей злочин. Склади злочину. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Характеристика пропозиції, надання і одержання неправомірної вигоди. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка пропонує або надає неправомірну вигоду з умислом особи, яка одержує таку вигоду. Мотив одержання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину, особливості суб'єкта одержання неправомірної вигоди. Кваліфікуючі ознаки. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно і його відмежування від продовжуваного злочину. Вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб або організованою групою. Поняття вимагання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину і вирішення питання про відповідальність особи, яка пропонувала або надала неправомірну вигоду. Умови звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка пропонувала або надала неправомірну вигоду. Відмежування цього злочину від інших злочинів, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, а також від одержання дарунка (пожертви).

Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Особливості конструкції статті Кримінального кодексу України, що передбачає відповідальність за цей злочин. Склади злочину. Об'єкт і предмет злочину. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви). Об'єктивна сторона. Характеристика пропозиції, надання і одержання неправомірної вигоди. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка пропонує або надає неправомірну вигоду з умислом особи, яка одержує таку вигоду. Мотив одержання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину. Суб'єкт злочину, особливості суб'єкта одержання неправомірної вигоди. Кваліфікуючі ознаки. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно і його відмежування від продовжуваного злочину. Вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб або організованою групою. Поняття вимагання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину і вирішення питання про відповідальність особи, яка пропонувала або надала неправомірну вигоду. Умови звільнення

від кримінальної відповідальності особи, яка пропонувала або надала неправомірну вигоду. Відмежування цього злочину від інших злочинів, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, а також від адміністративних правопорушень, що виражаються у порушенні встановлених законом обмежень і заборон щодо одержання дарунка (пожертви).

Провокація підкупу. Поняття провокації підкупу. Об'єкт і об'єктивна сторона. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Мета вчинення злочину та її значення для кваліфікації злочину. Особливості суб'єкта злочину. Кваліфікуюча ознака. Поняття службової особи правоохоронного органу. Співвідношення провокації підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, і співучасті у вчиненні такого підкупу. Відмежування провокації підкупу від правомірних дій (контрольованого надання неправомірної вигоди) щодо викриття одержання службовою особою або особою, яка надає публічні послуги, неправомірної вигоди шляхом вимагання. Кримінально-правове значення порушення працівником правоохоронного органу законодавчої заборони провокування (підбурювання) особи на вчинення злочину з метою його подальшого викриття, а також практики Європейського суду з прав людини для вирішення питання про відповідальність спровокованої особи.

1.2. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 1.1 – Розподіл обсягу годин дисципліни за темами і формами вивчення.

№ пп	Найменування розділів і тем	Лекції	Семинар	Самостійн.
<i>Змістовий модуль 1. Поняття, наукові основи та загальні питання кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг</i>				
1	Поняття, види, принципи і значення кваліфікації злочинів. Загальні та спеціальні правила кваліфікації злочинів	2		
2	Загальні положення щодо кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	2	2	
3	Поняття злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг			5
4	Особливості кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг що вчиняються у співучасті			5
5	Особливості покарання за злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг			5
Разом за змістовим модулем 1		4	2	15

Змістовий модуль 2. Кваліфікація злочинів, передбачених статтями 364, 364¹, 365, 365² КК України				
6	Кваліфікація зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями	2	2	
7	Кваліфікація перевищення влади або повноважень	2	2	
8	Поняття, види та ознаки службових осіб за КК України, їх відмінність від осіб, які надають публічні послуги			5
9	Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг			5
10	Систематизація юридичних складів злочинів, які посягають на службу та професійну діяльність			5
	Разом за змістовим модулем 2	4	4	15
Змістовий модуль 3. Кваліфікація злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, передбачених статтями 366¹, 368, 368², 369, 369² КК України.				
11	Кваліфікація прийняття пропозиції обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, а також незаконного збагачення	2	2	
12	Кваліфікація пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі, а також зловживання впливом	2	2	
13	Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за незаконне збагачення та їх кримінально-правове значення			5
14	Особливості кваліфікації незаконного збагачення			5
15	Правова характеристика основних нормативно-правових актів антикорупційного законодавства			5
	Разом за змістовим модулем 3	4	4	15
Змістовий модуль 4. Проблеми кримінально-правової кваліфікації окремих складів злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг				
16	Загальна характеристика проблем кримінально-правової кваліфікації окремих складів злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг			5
17	Особливості кваліфікації службового підроблення та службової недбалості	2	2	
18	Особливості кваліфікації підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, а також провокації підкупу	2	2	
19	Проблеми відмежування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг від деяких суміжних злочинів			5
20	Диференціація та підстави кримінальної відповідальності за підкуп в Україні (ст.ст. 368, 368-3, 368-4, 369 КК)			5
	Разом за змістовим модулем 4	4	4	15
	Усього годин за дисципліну:	16	14	60

1.3 Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кваліфікації злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг»

Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій, семінарських занять та консультацій, опитувань студентів під час захисту індивідуальних робіт, тестування, опитування студентів з питань, що виносяться на самостійне опрацювання.

Після завершення вивчення змістових модулів наприкінці семестру проводить контрольна робота. Варіанти завдань до контрольної роботи знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок.

Підсумковий контроль включає модульний та семестровий контроль. Модульний контроль проводиться у вигляді письмової відповіді.

Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію) шляхом зваженого додавання результатів модульного контролю та постановки підсумкової оцінки до екзаменаційної відомості.

Пояснення видів робіт та вимоги до їх оцінювання:

✓ Робота на семінарському занятті

Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Вирішення практичних ситуаційних завдань проводиться письмово на кожному занятті. Викладач викликає декілька студентів та пропонує їм для вирішення задачі, які студент повинен вирішити самостійно в письмовому вигляді з необхідною аргументацією та посиланням на законодавство. Для цього необхідно всебічно вивчити викладену в задачі ситуацію, дати їй правову оцінку і на підставі відповідних нормативних актів, грамотного тлумачення правових норм, що підлягають застосуванню, сформулювати правильне і обґрунтоване рішення.

Оцінюючи вирішення задачі, викладач керується такими критеріями: повнота та послідовність відповіді, правильність нормативного та наукового обґрунтування.

✓ **Індивідуальна робота студента**

Індивідуальна робота полягає у написанні реферату та здійсненні реферування літератури. Реферат готується з обов'язковим розглядом дискусійного питання з викладенням власної точки зору на дану проблему. Теми робіт, запропоновані у методичних вказівках для самостійної роботи, студенти обирають самостійно.

Реферування наукової літератури полягає у тому, що викладачем пропонується студентам наукова література (книга, її розділи, декілька книжок, наукові статті тощо) і студенти самостійно їх опрацьовують і представляють короткий звіт у вигляді невеликого реферату (2-3 стор.) про свої враження від прочитаного.

✓ **Підсумкова контрольна робота**

Підсумкова контрольна робота проводиться одна в семестр за результати вивчення всіх змістових модулів.

Вона включає у себе теоретичні питання і ситуаційну задачу. В завдання контрольної роботи можуть включатися питання з тем, вивчення яких не виносились на семінарські заняття, а також питання, які передбачені планом для самостійного вивчення.

Про проведення підсумкової роботи студенти попереджаються не менш як за тиждень. З переліком тем, питання з яких буде винесено на контрольну роботу, студенти теж ознайомлюються завчасно.

Під час вирішення задачі студент повинен не тільки дати відповідь на поставлене запитання, а й розв'язати її з посиланням на статтю (частину статті) нормативно-правового акту.

Після перевірки контрольної роботи та оголошення її результатів студентам надається можливість ознайомитись з власними роботами та завданнями для них, і при необхідності оспорити результати контрольної роботи.

2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

2.1 Тема 1. Загальні положення щодо кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

План заняття

1. Поняття, система і види злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Загальна характеристика злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

3. Ознаки родового та безпосередніх об'єктів злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, їх вплив на кваліфікацію цих злочинів.
4. Зв'язок між діянням винної особи та її службовою діяльністю.
5. Особливості законодавчого вирішення питання про суб'єктів злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
6. Поняття та види службових осіб. Конституційні та інші правові засади діяльності службових осіб. Поняття службової особи юридичної особи приватного права.
7. Поняття осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг. Правові засади діяльності осіб, які надають публічні послуги.
8. Поняття корупції. Ознаки, за наявності яких злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, визнаються корупційними правопорушеннями.
9. Міжнародні договори України про відповідальність за корупційні правопорушення та їх кримінально-правове значення.

Теми рефератів

1. Розвиток законодавства про злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Принципи, передумови, підстави кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
3. Механізм, правила, етапи та стадії кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
4. Формула кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
5. Значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України для кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Практичні завдання

Вирішить задачі

Задача 1

У зв'язку із заявою Іпполітова про порушення громадського порядку Горіним та Ліпхеном вони були доставлені в приміщення районного відділу поліції. Начальник відділу Мартиненко, з'ясовуючи обставини порушення

порядку, двічі вдарив Горіна кулаком в обличчя, спричинивши йому подвійний перелом нижньої щелепи.

Варіант. Горін сам упав, ударившись скронею об ріжок стола, що спричинило його смерть.

Дайте кримінально-правову оцінку.

Задача 2

Деснянським судом м. Чернігова було засуджено за ч. 1 ст. 366 та ч. 1 ст. 364 КК Петренка за те, що він, зловживаючи службовим становищем інженера з техніки безпеки вагонного депо вчинив службове підроблення — умисно з особистої заінтересованості не відобразив у річному звіті факти травмування чотирьох робітників.

Чи правильно вирішив цю справу суд?

Задача 3

Голову районної державної адміністрації було притягнуто до відповідальності за адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, і було накладено стягнення у виді штрафу.

Який суб'єкт уповноважений застосувати заходи дисциплінарної відповідальності до правопорушника?

Задача 4

Контролери електрозбуту Козачок і Гурненко виявили в будинках Вершиніної, Ельстерне та Шалашник електроприлади, підключені не через електролічильники. Одержавши від згаданих осіб по 300 грн., вони знищили складені акти про накладення штрафу.

Дайте кримінально-правову оцінку діям контролерам електрозбуту Козачку і Гурненко.

Задача 5

Секретар міськради Зубова за винагороду й різні послуги допомагала окремим громадянам одержувати жилу площу поза чергою. Від Клиніної вона одержала 30000 грн., від Пересипкіної — дві путівки на відпочинок, від Княжевої — 10000 грн.

Дайте кримінально-правову оцінку діям начальника міськжilupравління.

Задача 6

Громадянин І., який працював головним бухгалтером на підприємстві отримав від директора цього підприємства вказівку відобразити у податковій звітності декілька фіктивних договорів з метою заниження податкових зобов'язань на понад 2 мільйони гривень. На виконання цієї вказівки, громадянин І. вніс відповідні фіктивні договори до даних бухгалтерської та податкової звітності, зменшивши суму податкових зобов'язань.

Хто з вищевказаних осіб підлягає кримінальній відповідальності за вчинені діяння?

Задача 7

Декан факультету журналістики державного університету Мороз сприяла (дала тестові запитання та відповіді) дочці подруги у вступі до магістратуру, сподіваючись, що остання віддячить їй матеріально, однак подруга скориставшись допомогою Мороз, вирішила не віддячувати, оскільки домовленості між ними про це не було.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Мороз.

Задача 8

Громадянин К., який займає посаду керуючого справами виконавчого апарату обласної ради, подав декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в якій вказав завідомо недостовірні відомості стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість, які відрізняються від достовірних на суму 275 мінімальних заробітних плат.

До якого виду відповідальності має бути притягнений громадянин К.?

Рекомендована література до теми

1. Александров Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Александров Ю. В., Дудоров О. О., Клименко В. А. та ін. ; за заг. ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – 3-тє вид., переробл. та допов. – К. : Атіка, 2009. – С. 16-25, 576-582.
2. Баулін Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Баулін Ю. В., Борисов В. І., Тютюгін В. І. та ін. ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – С. 14-22, 258-263, 475-481.
3. Вознюк В. Посадова і службова особа : конституційно-правовий та кримінально-правовий аспекти / В. Вознюк // Вісник Конституційного суду України. – 2005. – № 2. – С. 37-42.
4. Волкотруб С. Г. Кримінальне право України : навчальний посібник / Волкотруб С. Г., Омельчук О. М., Ярін В. М. та ін. ; за заг. ред. О. М. Омельчука. – К. : Наукова думка : Прецедент, 2004. – С. 3-9.
5. Дудоров О. О., Зеленов Г. М. Генеза кримінально-правового статусу окремих категорій осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг та питання кваліфікації їх діяльності / О. О. Дудоров, Г. М. Зеленов // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. – 2012. – № 3. – С. 79-96.
6. Дудоров О. О., Зеленов Г. М. Правова еквілібристика, або відмежування злочинів у сфері службової діяльності та професійної

- діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, від адміністративних корупційних правопорушень / О. О. Дудоров, Г. М. Зеленов // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – № 1 (частина 1). – С. 92-100.
7. Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію / В. М. Киричко. – Х. : Право, 2013. – С. 9-76.
 8. Кримінальне право України (Особлива частина) : підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – [2-ге вид.] – К. : «ВД «Дакор», 2013. – С. 618-631.
 9. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – 4-те вид., перероб. – К. : Алерта, 2012. – С. 16-82.
 10. Марін О. К. Структура статей Особливої частини КК України та проблема коментування їх змісту / О. К. Марін // Науковий вісник Львівського юридичного інституту МВС України. – 2004. – № 2 (2). – Додаток 2. – С. 297-303.
 11. Мельник М. І. Розмежування складів злочинів «Зловживання владою або посадовим становищем» та «Перевищення влади або посадових повноважень» / М. І. Мельник, М. І. Хавронюк // Право України. – 1997. – № 2. – С. 31-33.
 12. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посібник / В. О. Навроцький. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – С. 6-16.
 13. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України (2-е вид., перероб. та доп.) / за ред. Андрушка П. П., Гончаренка В. Г., Фесенка Є. В. – К. : Дакор, 2008. – С. 1181-1200.
1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та допов. – К. : Юридична думка, 2012. – С. 1045-1052.
 2. Савченко А. В. Сучасне кримінальне право України : Курс лекцій / Савченко А. В., Кузнецов В. В., Штанько О. Ф. – 2-е вид., виправ. та доповн. – К. : Вид. Паливода А.В., 2006. – С.285-294, 532-540.
 3. Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг : Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – К. : Алерта, 2012. – С. 5-87.
 4. Тростюк З. Істотна шкода як ознака складу службової недбалості / З. Тростюк, А. Соколов // Вісник прокуратури. – 2009. – № 1. – С. 75-82.
 5. Хашев В. Г. Шляхи вирішення проблеми відмежування зловживання владою або службовим становищем від перевищення влади або службових повноважень / В. Г. Хашев // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 2004. – № 1. – С. 155-164.

2.2 Тема 2. Кваліфікація зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями

План заняття

Зловживання владою або службовим становищем.

1. Поняття зловживання владою або службовим становищем, його співвідношення з поняттям зловживання повноваженнями.
2. Об'єкт посягання: загальний, родовий, безпосередній.
3. Об'єктивна сторона: характеристика діяння, наслідки злочину та їх види, момент закінчення злочину.
4. Суб'єктивна сторона: особливості форми вини; мотиви злочину та їх значення для кваліфікації злочину.
5. Суб'єкт злочину.
6. Кваліфікуючі ознаки.
7. Поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України.
8. Відмежування зловживання владою або службовим становищем від привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми

1. Поняття зловживання повноваженнями, його співвідношення з поняттям зловживання владою або службовим становищем.
2. Характеристика об'єкта злочину.
3. Характеристика об'єктивної сторони (діяння, наслідки злочину та їх види; момент закінчення злочину).
4. Суб'єктивна сторона (особливості форми вини; мета вчинення злочину та її значення для кваліфікації злочину).
5. Поняття неправомірної вигоди.
6. Суб'єкт злочину.
7. Кваліфікуючі ознаки (поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України).
8. Відмежування цього злочину від привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги.

1. Поняття зловживання повноваженнями, його співвідношення з поняттям зловживання владою або службовим становищем.
2. Об'єкт і об'єктивна сторона (характеристика діяння, наслідки злочину та їх види, момент закінчення злочину).
3. Суб'єктивна сторона (особливості форми вини, мета вчинення злочину та її значення для кваліфікації злочину).
4. Суб'єкт злочину (кваліфікуючі ознаки). Поняття особи похилого віку.
5. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно.
6. Поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України.
7. Відмежування цього злочину від привласнення або розтрата чужого майна. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України.

Теми рефератів

1. Поняття злочину у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Зміст поняття «службова особа».
3. Кримінально-правова характеристика ознаки діяння об'єктивної сторони «всупереч інтересам служби».
4. Розкрити термін «інтерес», «приватний інтерес», «службовий інтерес», «конфлікт інтересів».
5. Кваліфікація зловживання владою або службовим становищем при конкуренції статей Кримінального кодексу України.
6. Кваліфікація зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми при конкуренції статей Кримінального кодексу України.

Практичні завдання

Вирішіть задачі

Задача 1

Лікар Забабурін за винагороду в сумі від 500 до 1000 грн. видавав лікарняні листки громадянам, які не мали на це права.

Кваліфікуйте дії лікаря.

Чи буде лікар притягнутий до кримінальної відповідальності?

Задача 2

Громадянин, на якого протягом останніх двох років, а саме: 16 січня 2014 та 26 грудня 2015 рр., накладено адміністративне стягнення за вчинення

корупційного правопорушення, - призначений 11 вересня 2016 року міською радою присяжним.

Чи є рішення ради законним?

Задача 3

Головний лікар центральної районної лікарні Гнатенко протягом багатьох років створював громадянам, які потребували стаціонарного лікування, штучні перешкоди, посиляючись здебільшого на відсутність вільних місць у лікарні, чим примушував хворих та їхніх родичів давати йому гроші та продукти харчування, після чого приймав хворих на лікування. Від Турбай він одержав 2000 грн., від Кваші — мішок картоплі та 4 кг вершкового масла, від Худолій — 3 кг сала, від Кирпоти — 4 кг меду. За допуск у палату лікарні для здійснення постійного догляду за тяжкохворим чоловіком у післяопераційний період Гнатенко за кілька прийомів одержав від Олійник 150 грн.

Чи є в діях головного лікаря склад службового злочину і якого саме?

Задача 4

Завідувачка рентгенкабінету Кухтіна та рентгентехнік залізничної лікарні Куропаткін за домовленістю систематично одержували від громадян гроші за проведення рентгеноскопії та рентгенографії. Протягом чотирьох років Кухтіна та Куропаткін таким шляхом одержали 22200 грн. Гроші їм давали не залізничники і не члени їхніх сімей, яких вони повинні були обслуговувати, а сторонні особи.

Чи є Кухтіна і Куропаткін службовими особами?

Як слід кваліфікувати їхні дії?

Задача 5

Громадянка Н., яка є посадовою особою місцевого самоврядування, після прийому відвідувачів виявила у себе в кабінеті пакет із пляшкою вина та конвертом з грошима.

Як їй слід вчинити у такому випадку?

Задача 6

Депутат місцевої ради К. отримав неправомірну вигоду за вчинення в майбутньому дій з використанням його повноважень, і одразу після цього добровільно повідомив про це поліцію та активно сприяв розкриттю цього злочину.

Якою буде кримінально-правова оцінка дій К. за умови, що К. не підбурював вигодонадавача до надання такої вигоди?

Рекомендована література до теми

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80> (ст. 28).
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>
3. Про судову практику у справах про необхідну оборону : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-02>.
4. Про судову практику у справах про хабарництво : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02>.
5. Постанова Пленуму Верховного Суду України “Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень” від 26 грудня 2003 р. № 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03> (пункти 2, 4, 5, 6-19).
6. Національна антикорупційна стратегія на 2011-2015 роки. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції». Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» : Науково-практичний коментар. Вид. 2-ге, доповн. та переробл. / Відп. ред. : С. В. Ківалов, Є. Л. Стрельцов. – Х. : Одиссей, 2012. – С. 295-300, 305-309.
7. Савченко А. В. Сучасне кримінальне право України : Курс лекцій / Савченко А. В., Кузнецов В. В., Штанько О. Ф. – 2-е вид., виправ. та доповн. – К. : Вид. Паливода А.В., 2006. – С.540-546.
8. Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов’язаної з наданням професійних послуг : Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – К. : Алерта, 2012. – С. 88-96, 99-107.
9. Тростюк З. Істотна шкода як ознака складу службової недбалості / З. Тростюк, А. Соколов // Вісник прокуратури. – 2009. – № 1. – С. 75-82.
10. Хашев В. Г. Шляхи вирішення проблеми відмежування зловживання владою або службовим становищем від перевищення влади або службових повноважень / В. Г. Хашев // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 2004. – № 1. – С. 155-164.

2.3 Тема 3. Кваліфікація перевищення влади або повноважень

План заняття

1. Правова характеристика змін статті 365 КК України (Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу)
2. Поняття перевищення влади або службових повноважень.
3. Об'єкт і об'єктивна сторона.
4. Суб'єктивна сторона.
5. Суб'єкт злочину.
6. Кваліфікація перевищення влади або службових повноважень, яке супроводжувалося фізичним або психічним насильством, застосуванням зброї чи спеціальних засобів або болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями.
7. Поняття тяжких наслідків, їх види та вирішення питання про необхідність додаткової кваліфікації вчиненого за іншими статтями Кримінального кодексу України.
8. Кримінально – правова характеристика перевищення влади чи службових повноважень, вчинених військовою службовою особою (ст. 426-1 КК України), відмежування від бездіяльності військової влади (ст.426 КК України).
9. Відмежування перевищення влади або службових повноважень від зловживання владою або службовим становищем.
10. Співвідношення перевищення влади або службових повноважень і катування.

Теми рефератів

1. Кваліфікація цього злочину при конкуренції статей Кримінального кодексу України.
2. Кваліфікуючі ознаки злочину, передбаченого ст. 365 КК України.
3. Співвідношення перевищення влади або службових повноважень і катування.
4. Зміст поняття «правоохоронні органи» та «працівник правоохоронного органу».
5. Характеристика ППВСУ «Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень» від 26.12.2003 р. № 15.

Практичні завдання

Вирішить задачі

Задача 1

Працівники поліції Володимир і Петро патрулюючи, по рації отримали наказ прямувати до вказаної квартири для того, щоб припинити бійку, один з учасників якої погрожував ножем оточуючим. Не бажаючи ризикувати і вважаючи, що з часом конфлікт вщухне сам по собі вони прибули у вказане місце (до якого було 3-5 хв. ходу) лише через годину. Бійка своєчасно не була припинена, за півгодини до приходу вище вказаних працівників поліції один з учасників бійки вчинив вбивство.

Вирішіть питання про відповідальність працівників поліції.

Задача 2

Державний службовець, посада якого віднесена до категорії "Б", своїми умисними діями, використовуючи своє службове становище, набув у власність рухоме майно, вартість якого перевищує законні доходи зазначеної особи та членів її сім'ї на одну тисячу двісті п'ятдесят неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Перевищення вартості рухомого майна над законними доходами службова особа не спромоглася раціонально обґрунтувати.

Як слід кваліфікувати дії зазначеної особи?

Задача 3

Детектора Національного антикорупційного бюро України, який є державним службовцем, притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення на підставі рішення суду, яке набрало законної сили. До Національного агентства з питань запобігання корупції надійшла у встановленому порядку копія згаданого судового рішення.

Якими мають бути наступні дії Національного агентства з питань запобігання корупції у такій ситуації?

Задача 4

Директор підприємства надав податковим органам завідомо неправдиву інформацію з метою одержання пільг щодо податку. Внаслідок незаконного одержання пільг підприємство ухилилося від сплати податку на прибуток на суму, що в 1000 разів перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян.

Дайте кримінально-правову оцінку діям директора.

Задача 5

Директор фірми за недійсними документами, які особисто підробив, взяв кредит у комерційному банку на купівлю обладнання, але гроші, відповідно до заздалегідь обдуманого плану, витратив на погашення раніше

взятих кредитів. Кредит він збирався повернути після продажу офісу, котрий не вдалося продати. Унаслідок цього банку було заподіяно збитків на суму, що в 500 разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян. *Дайте кримінально-правову оцінку діям директора.*

Задача 6

До керівництва районної державної адміністрації надійшло анонімне повідомлення про порушення одним із керівників її структурного підрозділу законодавства про запобігання корупції.

Як повинно вчинити керівництво районної адміністрації в цій ситуації?

Задача 7

К., який був заступником прокурора області і вже три місяці як вийшов на пенсію, одержав від Б. винагороду, за здійснення впливу завдяки своєму минулому службовому становищу на слідчого М. з ціллю закрити кримінальне провадження щодо Б.

Проаналізуйте об'єктивні сторони одержання неправомірної вигоди службовою особою та зловживання впливом. Розкрийте позицію Пленуму Верховного Суду України щодо застосування КК України в подібних ситуаціях. Дайте кримінально-правову оцінку діям К. і Б.

Дайте відповідь

Що є об'єктом кваліфікації:

- а) кримінально-правова норма;
- б) особа яка вчинила злочин;
- в) вчинене суспільно-небезпечне діяння.

Рекомендована література до теми

1. Кримінальне право (Особлива частина): підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. Т. 2. – Луганськ: видавництво «Елтон - 2», 2012. – 780 с.
2. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / Ю. В. Александров, О. О. Дудоров, В. А. Клименко та ін.; за ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – 5-е вид., переробл. та доповн. – К.: Атіка, 2009. – 744 с.

3. Судова практика розгляду кримінальних справ про службові злочини з ознаками корупційних діянь (статті 364, 365 та 368 Кримінального кодексу України), а також справ про адміністративну відповідальність за порушення вимог Закону від 5 жовтня 1995 р. «Про боротьбу з корупцією» // ВВСУ. – 2009. – № 6. – С. 17-23; № 7. – С. 24-33.
4. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 26.04.2002 р. «Про судову практику у справах про хабарництво».
5. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 16 від 26.12.2003 р. «Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень».
6. Андрушко П. П. Злочини у сфері службової діяльності: навчальний посібник / П. П. Андрушко, А. А. Стрижевська. – К.: Юрисконсульт, 2006. – 342 с.
7. Кваліфікація злочинів: навч. посіб. / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – К.: Істина, 2010. – 430 с.
8. Коваленко В. П. Зловживання владою працівниками правоохоронних органів / В. П. Коваленко. – К.: Атіка, 2012. – 204 с.
9. Максимович Р. Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України: [монографія] / Р. Л. Максимович. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2008. – 304 с.
10. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / В. О. Навроцький. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 512 с.
11. Слуцька Т. І. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у сфері службової діяльності: навч. посіб. / Т. І. Слуцька. – К.: КНТ, 2007. – 168с.
12. Юрченко О. М. Загальні засади кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг / О. М. Юрченко, О. Ф. Бантишев, С. А. Кузьмін. – К.: Паливода А. В., 2012. - 60с.

2.4. Тема 4. Кваліфікація прийняття пропозиції обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, а також незаконного збагачення

План заняття

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

1. Об'єкт і предмет злочину.
2. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви).

3. Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Момент закінчення злочину.
4. Суб'єктивна сторона. Пов'язаність умислу особи, яка вчинює цей злочин, з умислом особи, яка пропонує або надає неправомірну вигоду. Мотив злочину та його значення для кваліфікації злочину.
5. Суб'єкт злочину.
6. Кваліфікуючі ознаки.
7. Диференціація кримінальної відповідальності залежно від розміру неправомірної вигоди.
8. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно і його відмежування від продовжуваного злочину.
9. Відмежування цього злочину від інших злочинів, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, а також від адміністративних правопорушень, що виражаються у порушенні встановлених законом обмежень і заборон щодо одержання дарунка (пожертви).

Незаконне збагачення.

1. Об'єкт і предмет злочину.
2. Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Момент закінчення злочину.
3. Суб'єктивна сторона. Мотив одержання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину.
4. Особливості суб'єкта злочину.
5. Кваліфікуючі ознаки злочину «Незаконне збагачення».
6. Диференціація кримінальної відповідальності залежно від розміру неправомірної вигоди. Визначення значного, великого та особливо великого розмірів неправомірної вигоди та їх встановлення.
7. Співвідношення цього злочину з прийняттям пропозиції, обіцянки або одержанням неправомірної вигоди службовою особою.

Теми рефератів

1. Поняття особи, яка займає відповідальне або особливо відповідальне становище.
2. Поняття вимагання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину
3. Відповідальність особи, яка пропонувала, обіцяла чи надала неправомірну вигоду.
4. Особливості характеру суспільної небезпечності цього злочину і його відмінність від характеру суспільної небезпечності підкупу службової особи та одержання останньою неправомірної вигоди шлях
5. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від доходу від підприємницької чи іншої діяльності, винагороди від роботи за сумісництвом та дарунка (пожертви). хом вимагання.

б. Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за незаконне збагачення та їх кримінально-правове значення.

Практичні завдання

Вирішіть задачі

Задача 1

Касир "Ощадбанку" К. з метою збагачення вилучила з каси 15500 грн. Наступного дня, дізнавшись, що наближається ревізія, вона повернула гроші. Проте правоохоронними органами цей факт було з'ясовано, а К. затримано. *Яким чином вирішується питання про кримінальну відповідальність К.?*

Задача 2

Оперуповноважений Павленко та його помічники Тимченко і Макаров за збут наркотичних засобів затримали Попова М., Попова В. і Романчука Д. та запропонували їм за не притягнення до кримінальної відповідальності надати певну матеріальну винагороду, на що останні погодились. Перший розрахувався з ним автомобілем ВАЗ-21063, що належав матері його дружини. Другий сплатив гроші у сумі 2000 грн., а через день – ще 300 доларів США. Третій віддав свій автомобіль ВАЗ-21021. Після отримання матеріальної винагороди від зазначених осіб Павленко закрит кримінальне провадження, а вилучені в них наркотичні засоби продали. Крім того, Тимченко і Макаров вилучили із матеріалів перевірки пояснення Попова М., Попова В., і Романчука Д., а замість них склали від їх імені пояснення, які не відповідали дійсності.

Вирішіть відповідальність Павленка, Тимченка, Макарова, а також Попова М., Попова В. і Романчука Д.

Дайте відповідь на питання:

- а) коли прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою вважається закінченим злочином;*
- б) що є предметом службового підроблення.*

Задача 3

Коваленко переконав Борисова передати через нього грошові кошти в якості неправомірної вигоди службовій особі Волосюк, при цьому мав намір не передати їх, а привласнити. У подальшому Коваленко здійснив свій намір.

Відповідно до судової практики, що склалася, яку кримінально-правову оцінку необхідно надати діям Коваленка та Борисова.

Задача 4

На посаду керівника державного комерційного підприємства призначено особу, яка свого часу одноособово заснувала господарське товариство приватного права та сформувала його статутний капітал за рахунок власних вкладів.

Який спосіб запобігання конфлікту інтересів новопризначеним керівником державного комерційного підприємства передбачений законом у такій ситуації?

Задача 5

Голова міської ради Шаповалов, використовуючи свої владні повноваження, незаконно отримав і оформив на підставних осіб декілька земельних ділянок на березі моря. Крім того, він придбав і оформив на свою дружину виробниче підприємство, від реалізації продукції якого систематично отримував прибуток.

Вирішіть питання про відповідальність Шаповалова.

Рекомендована література до теми

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>
3. Про засади запобігання та протидії корупції : Закон України від 7 квітня 2011 року № 3206-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3206-17> (статті 1, 4, 8).
4. Про судову практику у справах про хабарництво : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02> (пункти 2-5, 7-11, 13-20).
5. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03>
6. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції (дата підписання: 31.10.2003 р.; дата ратифікації Україною: 18.10.2006 р.; дата набрання чинності для України: 01.01.2010 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_c16
7. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією від 27 січня 1999 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_101

8. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією від 15 травня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_172.
9. Александров Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Александров Ю. В., Дудоров О. О., Клименко В. А. та ін. ; за заг. ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – 3-тє вид., переробл. та допов. – К. : Атіка, 2009. – С. 591-596.
10. Баулін Ю. В. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / БаЮ. В., Борисов В. І., Гавриш С. Б. та ін. ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – Вид. третє переробл. та доповн. – Х. : ТОВ «Одіссей», 2007. – С. 997-1005, 1008-1009.
11. Баулін Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Баулін Ю. В., Борисов В. І., Тютюгін В. І. та ін. ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – С. 490-497.
12. Вознюк В. Посадова і службова особа : конституційно-правовий та кримінально-правовий аспекти / В. Вознюк // Вісник Конституційного суду України. – 2005. – № 2. – С. 37-42.
13. Газдайка-Василишин І. Б. Кримінально-правова характеристика незаконного збагачення / І. Б. Газдайка-Василишин // Митна справа. – 2012. – № 4 (82). – Ч. 2. – Кн. 1. – С. 86-90.
14. Дудоров О. Незаконне збагачення : сумнівна новела антикорупційного законодавства України / О. Дудоров, Т. Тертиченко // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2011. – № 3 (23). – С. 28-35.
15. Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію / В. М. Киричко. – Х. : Право, 2013. – С. 210-227.
16. Кримінальне право України (Особлива частина) : підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – [2-ге вид.] – К. : «ВД «Дакор», 2013. – С. 647-655.
17. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та допов. – К. : Юридична думка, 2012. – С. 1078-1080.
18. Національна антикорупційна стратегія на 2011-2015 роки. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції». Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» : Науково-практичний коментар. Вид. 2-ге, доповн. та переробл. / Відп. ред. : С. В. Ківалов, Є. Л. Стрельцов. – Х. : Одіссей, 2012. – С. 327-330.
19. Савченко А. В. Сучасне кримінальне право України : Курс лекцій / Савченко А. В., Кузнецов В. В., Штанько О. Ф. – 2-е вид., виправ. та доповн. – К. : Вид. Паливода А.В., 2006. – С.546-549.
20. Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг : Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу

- України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – К. : Алерта, 2012. – С. 124-136.
21. Кальман О. Г. Методичні рекомендації з питань кваліфікації корупційних злочинів, передбачених статтями 364-1, 365-1, 365-2, 368-2, 368-3, 368-4, 369-2 КК України / Кальман О. Г., Куц В. М., Наджафов О. Г., Триньова Я. О., Ярмиш Н. М. – К., 2012. – 38 с.
22. Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію / В. М. Киричко. – Х. : Право, 2013. – 424 с.
23. Максимович Р. Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Максимович Роман Львович. – Львів, 2006. – 239 с.
24. Максимович Р. Л. Коментар Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції» / Р. Л. Максимович. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 280 с.
25. Мельник О. М. Науково-практичний коментар Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» / Мельник О. М., Руснак Ю. І., Шамрай О. В. ; за заг. ред. В. О. Шамрая. – К. : Видавничий дім «Професіонал», 2012. – 464 с.
26. Ударцов Ю. В. Кримінальна відповідальність за окремі злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг : наук.-практ. посіб. / Ударцов Ю. В., Блажівський Є. М., Лісова Н. В., Седлецький О. О., Загиней (Тростюк) З. А., Присяжнюк І. І., Бутович О. І., Шмаль Л. М. ; за заг. ред. Ю. В. Ударцова. – К. : Алерта, 2013. – 180 с.
7. Хавронюк М. І. Довідник з Особливої частини Кримінального кодексу України / М. І. Хавронюк. – К. : Істина, 2004. – 504 с.
8. Хавронюк М. І. Науково-практичний коментар до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» / М. І. Хавронюк. – К. : Атіка, 2011. – 424 с.

2.5. Тема 5. Кваліфікація пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі, а також зловживання впливом

План заняття

Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі.

1. Об'єкт і предмет злочину.
2. Об'єктивна сторона. Види дій та їх характеристика. Момент закінчення злочину.
3. Суб'єктивна сторона.
4. Пов'язаність умислу особи, яка вчинює цей злочин, з умислом особи, яка приймає пропозицію, обіцянку або одержує неправомірну вигоду.

5. Суб'єкт злочину.
6. Особливості вчинення та кваліфікації цього злочину повторно, за попередньою змовою групою осіб або організованою групою осіб чи її учасником

Зловживання впливом.

1. Особливості конструкції статті Кримінального кодексу України, що передбачає відповідальність за цей злочин. Склади злочину.
2. Об'єкт і предмет злочину.
3. Об'єктивна сторона. Відмінність пропозиції неправомірної вигоди від пропозиції здійснити вплив за надання такої вигоди. Момент закінчення злочину.
4. Суб'єктивна сторона. Мотив вчинення злочину та його значення для кваліфікації злочину.
5. Суб'єкт злочину. Проблема визначення суб'єкта одержання неправомірної вигоди або пропозиції здійснити вплив за надання такої вигоди..
6. Проблема визначення змісту вимагання неправомірної вигоди у складі зловживання впливом.
7. Співвідношення зловживання впливом з підкупом службової особи чи особи, яка надає публічні послуги, одержанням такими особами неправомірної вигоди шляхом вимагання.
8. Відмежування зловживання впливом від незаконного збагачення.

Теми рефератів

1. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви).
2. Поняття особи, яка займає відповідальне або особливо відповідальне становище.
3. Поняття корупції та корупційних діянь.
4. Особливості характеру суспільної небезпечності зловживання впливом і його відмінність від характеру суспільної небезпечності незаконного збагачення.
5. Характеристика пропозиції, надання і одержання неправомірної вигоди.
6. Поняття осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та його значення для кваліфікації зловживання впливом.
7. Кваліфікація зловживання впливом за сукупністю з іншими злочинами.

Практичні завдання

Вирішить задачі

Задача 1

Надайте кримінально-правову оцінку діям особи, яка у відповідь на вимагання неправомірної вигоди службовою особою юридичної особи публічного права, за здійснення цією службовою особою дій з використанням її повноважень, надала таку вигоду з метою запобігання шкідливим наслідкам щодо своїх прав, і одразу після цього добровільно повідомила про вчинене Національну поліцію та активно сприяла розкриттю злочину, вчиненого службовою особою.

Задача 2

Національним агентством з питань запобігання корупції отримано інформацію Вищої ради правосуддя про постійне користування суддею рухомим та нерухомим майном фізичних та юридичних осіб, з якими суддя пов'язаний дружніми стосунками.

Яке невідкладне рішення має прийняти Національне агентство з питань запобігання корупції на підставі такої інформації?

Задача 3

Вироком суду Римар засуджено за ч. 1 ст. 364 КК. Її визнано винною в тому, що, працюючи головою сільської ради, вона фіктивно оформила Гмирю на роботу сторожем та одержала через його дружину 2430 грн. нарахованої йому заробітної плати, які використала на виробничі потреби, закупивши різне обладнання та інвентар. Це визначено судом як зловживання службовим становищем із заподіянням державним інтересам істотної шкоди.

Чи правильно кваліфікував дії Римар суд.

Задача 4

Райчев, експерт експертно-технічного відділу, за складання експертного висновку в інтересах учасника дорожньо-транспортної пригоди Редьки запропонував останньому поставити в його квартирі пластикові рами, оскільки Редька працював у фірмі, що виробляє цю продукцію і надає такі послуги. Вартість рам та їх встановлення склала 3 тис. грн. Через місяць до Райчева звернувся Редька з проханням про складання експертного висновку на користь Крюкова. Райчев погодився виконати прохання за грошову суму в розмірі 2 тис. грн. Гроші від імені Крюкова були передані Райчеву Редькою.

Кваліфікуйте вчинене.

Задача 5

Іванов, працюючи суддею районного суду подав декларацію в якій забув вказати що він має десять акцій (номінальною вартістю 1 гривня) напівзбанкрутілого державного акціонерного товариства.

Кваліфікуйте вчинене.

Задача 6

Керівнику обласної прокуратури на День народження його підлеглі подарували планшет вартістю 5000 грн.

Кваліфікуйте вчинене.

Варіант: працівнику державного підприємства подарували годинник вартістю 1000 грн.

Варіант: студенти поздоровляючи з 8 Березня доцента кафедри подарували їй Букет квітів вартістю 200 грн. та коробку цукерок вартістю 150 грн.

Задача 7

До Петренко Галини Володимирівни, яка була обрана депутатом на позачергових місцевих виборах звернулася сусідка - Нестеренко, з проханням посприяти в отриманні земельної ділянки 0,10 га. Петренко відповіла, що немає ніякого сенсу допомогати, оскільки це обов'язок депутатів надати земельну ділянку Нестеренко. Коли рішенням сесії було надано дозвіл на розробку проектної документації на ділянку. Нестеренко прагнучи віддячити Петренко принесла їй 3 куриці, 3 утки, 2 банки меду, 1000 гр. Петренко брати відмовилась. Однак Нестеренко дуже їй мовляла. Петренко все-таки погодилась і взяла все окрім грошей.

Дайте кримінально-правову оцінку.

Рекомендована література до теми

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>
3. Про засади запобігання та протидії корупції : Закон України від 7 квітня 2011 року № 3206-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3206-17> (стаття 1).
4. Про судову практику у справах про хабарництво : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02> (пункти 6, 12, 21, 24, 26)
5. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03>.
6. Александров Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Александров Ю. В., Дудоров О. О., Клименко В. А. та ін. ; за заг.

ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – 3-тє вид., переробл. та допов. – К. : Атіка, 2009. – С. 596-598.

7. Баулін Ю. В. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар / Баулін Ю. В., Борисов В. І., Гавриш С. Б. та ін. ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – Вид. третє переробл. та доповн. – Х. : ТОВ «Одіссей», 2007. – С. 1005-1008.

8. Баулін Ю. В. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / Баулін Ю. В., Борисов В. І., Тютюгін В. І. та ін. ; за заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – С. 497-503.

9. Вознюк В. Посадова і службова особа : конституційно-правовий та кримінально-правовий аспекти / В. Вознюк // Вісник Конституційного суду України. – 2005. – № 2. – С. 37-42.

10. Кочерова Н. О. Зловживання впливом : соціальна обумовленість криміналізації та характеристика складу злочину: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 / Н. О. Кочерова. – Київ, 2013. – 20 с.

11. Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію / В. М. Киричко. – Х. : Право, 2013. – С. 111-175, 227-261.

12. Кримінальне право України (Особлива частина) : підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – [2-ге вид.] – К. : «ВД «Дакор», 2013. – С. 658-662.

13. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та допов. – К. : Юридична думка, 2012. – С. 1088-1091.

14. Національна антикорупційна стратегія на 2011-2015 роки. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції». Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» : Науково-практичний коментар. Вид. 2-ге, доповн. та переробл. / Відп. ред. : С. В. Ківалов, Є. Л. Стрельцов. – Х. : Одіссей, 2012. – С. 341-347.

15. Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг : Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – К. : Алерта, 2012. – С. 144-153.

2.6 Тема 6. Особливості кваліфікації службового підроблення та службової недбалості

План заняття

Службове підроблення.

1. Поняття службового підроблення.

2. Об'єкт і предмет злочину.
3. Суспільно небезпечне діяння у складі службового підроблення.
4. Суспільно небезпечні наслідки у складі службового підроблення.
5. Суб'єктивна сторона.
6. Особливості суб'єкта злочину.
7. Поняття тяжких наслідків та їх види.
8. Співвідношення службового підроблення із зловживанням владою, службовим становищем або повноваженнями.
9. Відмежування службового підроблення від інших злочинів, пов'язаних із підробкою документів.

Службова недбалість.

1. Поняття службової недбалості.
2. Об'єкт і об'єктивна сторона (Характеристика діяння. Наслідки злочину та їх види. Момент закінчення злочину).
3. Суб'єктивна сторона.
4. Особливості суб'єкта злочину.
5. Кваліфікуючі ознаки службової недбалості.
6. Відмежування від зловживанням владою, службовим становищем або повноваженнями.

Теми рефератів

1. Поняття завідомості та її значення для кваліфікації злочину.
2. Кваліфікація службового підроблення при конкуренції статей Кримінального кодексу України.
3. Поняття та ознаки офіційного документу.
4. Співвідношення словосполучень «невиконання службових обов'язків» та «неналежне виконання службових обов'язків».
5. Істотна шкода як обов'язкова ознака службової недбалості. Тяжкі наслідки як кваліфікована ознака службової недбалості: матеріальний збиток і наслідки нематеріального характеру.
6. Службове підроблення і суміжні злочини: державна зрада у формі шпигунства; підробка документів, що дають право на переміщення вантажів через митний кордон з метою здійснення контрабанди.

Практичні завдання

Вирішить задачі

Задача 1

Головний анестезіолог Голдін через недбалість під час проведення наркозу хворого підключив для його дихання балон з вуглекислим газом замість балона з киснем. Це призвело до смерті хворого.

Вирішіть питання про відповідальність головного анестезіолога.

Задача 2

Медичний реєстратор станції переливання крові Карпухіна протягом трьох років систематично видавала фіктивні документи — довідки донорів особам, які допускали прогули по роботі, за що одержувала від них «подяку» — 30-40 грн.

Чи є Карпухіна службовою особою? Як слід кваліфікувати її дії?

Задача 3

Після спливу п'яти місяців з моменту обрання секретарем сільської ради, особа на громадських засадах продовжувала бути членом комісії з перевірки фінансової діяльності юридичної особи приватного права, утвореної загальними зборами учасників юридичної особи.

Що в даному випадку є кваліфікуючою ознакою скоєння адміністративного правопорушення про обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності?

Задача 4

За вироком суду Журбу визнано винним у тому, що він як директор приватного підприємства, використовуючи своє службове становище, із корисливих спонукань, знаючи, що підприємство не має найманих працівників і протягом кількох місяців не отримує прибутку та не виплачує заробітної плати, підробив документи – довідки про заробітну плату на імя Косова, Конкіна, Любченко, Жирко та на своє імя, на підставі яких отримав у кредитній спілці без наміру привласнення кредити на загальну суму 80 тис. грн., які використав для здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства. Такі дії Журова суд кваліфікував за ч.2 ст.366 і ч. 1 ст.209 КК України.

Визначте, чи правильно кваліфіковані дії Журби.

Вирішіть питання про його відповідальність.

Задача 5

Посадовець повідомив своє керівництво про призначення на більш високу посаду своєї близької особи, внаслідок чого він тепер перебуває в її безпосередньому підпорядкуванні. У встановлений законом строк обставини підпорядкування не було добровільно усунуто самими особами.

Які організаційні заходи в такій ситуації може застосувати керівництво установи?

Посадові особи якого органу уповноважені складати протоколи у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією?

Рекомендована література до теми

1. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 2010. – 608 с.
2. Кримінальне право України: Практикум: навч. посіб. / П. П. Андрушко, С. Д. Шапченко, С. С. Яценко, П. С. Берзін та ін.; за ред. С. С. Яценка. 3-є вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта; КНТ; Центр учб. л-ри, 2010. – 640 с.
3. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – Т. 2: Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2013. – 1040 с.
4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / а ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та доповн. – К.: Юрид. думка, 2012. – 1316 с.
5. Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію / В. М. Киричко. – Х.: Право, 2013. – 424 с.
6. Клімова С. М. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення: навч. посіб. / С. М. Клімова, Т. В. Ковальова, М. О. Тучак. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. – 200 с.
7. Нуруллаєв І. С. Міжнародно-правове співробітництво в системі Ради Європи у боротьбі з корупцією: монографія / І. С. Нуруллаєв. – К.: Правова Єдність, 2009. – 160 с.
8. Правила кримінально-правової кваліфікації у постановках Пленуму Верховного Суду України: практ. посібник. – Х.: Вид-во «Фінарт», 2012. – 196 с.
9. Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг: Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич; [за ред. В. І. Шакуна]. – К.: Алерта, 2012. – 160 с.
10. Слущька Т. І. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у сфері службової діяльності: навч. посіб. / Т. І. Слущька. – К.: КНТ, 2007. – 168 с.

2.7. Тема 7. Особливості кваліфікації підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, а також провокації підкупу

План заняття

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.

1. Характеристика об'єктивної сторони.
2. Характеристика суб'єктивної сторони.
3. Суб'єкт злочину. Особливості суб'єкта одержання неправомірної вигоди.
4. Кваліфікація вчинення цього злочину повторно і його відмежування від продовжуваного злочину.
5. Вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб або організованою групою.
6. Вирішення питання про відповідальність особи, яка пропонувала або надала неправомірну вигоду.
7. Відмежування цього злочину від інших злочинів, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, а також від одержання дарунка (пожертви).

Підкуп особи, яка надає публічні послуги.

1. Склади злочину передбаченого статтею 368⁴. Кримінального кодексу України
2. Об'єкт і предмет злочину.
3. Характеристика об'єктивної сторони.
4. Характеристика суб'єктивної сторони.
5. Характеристика суб'єкта злочину.
6. Характеристика кваліфікуючих ознак.

Провокація підкупу.

1. Поняття провокації підкупу.
2. Об'єкт і об'єктивна сторона.
3. Суб'єктивна сторона. Мета вчинення злочину та її значення для кваліфікації злочину.
4. Особливості суб'єкта злочину.
5. Кваліфікуюча ознака.
6. Поняття службової особи правоохоронного органу.
7. Практика Європейського суду з прав людини для вирішення питання про відповідальність спровокованої особи.

Теми рефератів

1. Правова характеристика пропозиції, надання і одержання неправомірної вигоди.
2. Мотив одержання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину.
3. Пов'язаність умислу особи, яка пропонує або надає неправомірну вигоду з умислом особи, яка одержує таку вигоду.
4. Поняття вимагання неправомірної вигоди та його значення для кваліфікації злочину.
5. Особливості конструкції статті 368⁴. Кримінального кодексу України
6. Відмежування підкупу особи, яка надає публічні послуги. від адміністративних правопорушень, що виражаються у порушенні встановлених законом обмежень і заборон щодо одержання дарунка (пожертви).
7. Відмежування провокації підкупу від правомірних дій (контрольованого надання неправомірної вигоди) щодо викриття одержання службовою особою або особою, яка надає публічні послуги, неправомірної вигоди шляхом вимагання.

Практичні завдання

Вирішіть задачі

Задача 1

Контролер стадіону Масіна попросила спортсмена Вакуліна допомогти їй перевіряти квитки у глядачів, які прийшли на концерт популярного співака. Вакулін скористався цим і пропустив на стадіон глядачів, які не мали квитків, одержавши за це від кожного по 30 грн. Таким чином Вакулін зібрав 900 грн.

Дайте характеристику службового злочину і визначте чи можна притягти Вакуліна до відповідальності за службовий злочин?

Варіант 1. Вакулін збирав гроші з глядачів за домовленістю з Масіною, з якою гроші потім були б поділені.

Варіант 2. Вакулін був призначений на посаду контролера наказом директора стадіону, а Масіна, здійснюючи контроль за виконання Вакуліним своїх обов'язків, домовилась з ним про збирання грошей з глядачів, які проходили без квитків.

Задача 2

Дільничний лікар Івченко видав своїй дочці фіктивну довідку про наявність у неї хронічного захворювання, що дало їй можливість одержати в інституті звільнення від занять фізичною культурою.

Кваліфікуйте вчинене.

Задача 3

Помічник народного депутата в колі друзів розповідав про свої повноваження та можливості. Наступного дня до нього звернувся один із друзів з проханням посприяти у виділенні міською владою земельної ділянки у власність і надав 500 доларів США. Помічник народного депутата гроші забрав і пообіцяв допомогти. Однак наступного дня він вирішив, що таке прохання коштує значно більше і запропонував другові вирішити данне питання, якщо той дасть ще 2500 доларів США. Останній відмовився. Тоді помічник народного депутата заявив в правоохоронні органи про те, що до нього звернулися невідомі з проханням посприяти в отриманні земельної ділянки і запропонували гроші. Гроші він взяв, як доказ.

Кваліфікуйте вчинення.

Задача 4

До лікаря ветлікарні звернулася літня жінка з проханням вилікувати її собаку. Лікар допоміг і через тиждень тварина була повністю здорова. Жінка від неймовірної радості вирішила віддячити лікарю. Вона, разом з собакою, прийшла до ветклініки та дали лікарю пляшку шампанського (вартістю 450 грн.), цукерки (вартістю 250 грн.) та 2000 грн. Лікар забрав.

Проаналізуйте ситуацію.

Задача 5

Працівник районного відділу поліції заповнюючи декларацію, забув про те, що на нього оформлений прицеп, яким користується його тесть і не вписав його.

Через три місяці його викликали працівники Фіскальної служби для пояснення.

Проаналізуйте вчинення.

Які повноваження в данному випадку має Державна Фіскальна служба України.

Задача 6

Бабанова, методист заочного відділення одного з вузів, систематично давала за винагороду студентам для списування курсові та контрольні роботи, подання яких до деканату було підставою для допуску до складання заліків та екзаменів.

Вирішіть питання про відповідальність Бабанової.

Рекомендована література до теми

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>

3. Про загальні засади запобігання та протидії корупції: Закон України від 7 квітня 2011 р. // zakon.rada.gov.ua
4. Про судову практику в справах про перевищення влади або службових повноважень: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. №15. // zakon.rada.gov.ua
5. Про судову практику у справах про хабарництво: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 5. // zakon.rada.gov.ua
6. Про практику розгляду судами справ про корупційні діяння та інші правопорушення, пов'язані з корупцією: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 жовтня 1998 р. № 13. // zakon.rada.gov.ua
7. Кримінальне право України: Особлива частина: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / [Ю. В. Баулін та ін.]; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. — 4-те вид., переробл. і допов. — Х.: Право, 2010. — 605 с.
8. Кримінальне право України. Особлива частина: [підручник] / [Ю. В. Александров, О. О. Дудоров, В. А. Клименко та ін.]; за ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. — [Вид. 5-те, переробл. та доповн.]. — К.: Атіка, 2009. — 744с.
9. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Бабій А. П., Доброход І. С., Кармазин Ю. А., Корнієнко В. О. та ін.; за заг. ред. Стрельцова Є. Л. — [4-е вид.] — Х.: Одиссей, 2009. — 496 с.
10. Кримінальний кодекс України: постатейні матеріали та навчально-практичні завдання / І. П. Баглай, І. Г. Богатирьов, О. І. Богатирьова, К. Т. Кравченко, О. М. Литвинов, А. В. Савченко, Ю. Л. Сенін, О. І. Соболев; За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. І. Г. Богатирьова. — К.: Атіка, 2011. — 640 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / М. Бойко, Л. П. Брич, В. К. Грищук, О. О. Дудоров та ін.; За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. — [7-е вид., переробл. та доповн.]. — К.: Юридична думка, 2010. — 1288 с.
12. Бантишев О.Ф. Злочини у сфері службової діяльності (питання кваліфікації): навчальний посібник / О.Ф. Бантишев. — К.: МАУП, 2002.
13. Дудоров О. О., Зеленов Г. М. Генеза кримінально-правового статусу окремих категорій осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг та питання кваліфікації їх діяльності / О. О.
14. Дудоров, Г. М. Зеленов // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. — 2012. — № 3. — С. 79-96. Камлик М.І. Корупція в Україні / М.І. Камлик, Є. Невмежирцький. — К.: Юрінком, 2008.
15. Клименко В. А. Кримінальна відповідальність за посадові злочини / В. А. Клименко, Н.І. Мельник. — К.: Бліц. Інформ, 2006.
16. Мельник М.І. Хабарництво: загальна характеристика, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства / М.І. Мельник. — К.: Парламентське видавництво, 2000.
17. Мельник М. І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії / М. І. Мельник. — К.: Юрінком, 2001.

- 18.Хабарництво: кваліфікація та документування: практ. посіб. / О. Ф. Бантишев, С. А. Кузьмін. - К. : Вид. Паливода А.В., 2009. - 120 с.
- 19.Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію / В. М. Киричко. – Х. : Право, 2013. – С. 111-175.
20. Кримінальне право України (Особлива частина) : підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – [2-ге вид.] – К. : «ВД «Дакор», 2013. – С. 655-657, 667-669.
21. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те вид., переробл. та допов. – К. : Юридична думка, 2012. – С. 1081-1086.
- 22.Савченко А. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг : Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / А. В. Савченко, О. В. Кришевич ; за заг. ред. д.ю.н., проф. В. І. Шакуна. – К. : Алерта, 2012. – С. 137-144.

ДОДАТКИ

Додаток А – Орієнтовний перелік питань на екзамен

1. Поняття, зміст та значення кваліфікації службових злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Поняття, система і види злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
3. Особливості відмежування кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, від кримінально- правової кваліфікації.
4. Принципи кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
5. Передумови та підстави кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
6. Структура та види кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
7. Функції кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
8. Юридичне закріплення результатів кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
9. Механізм і правила кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
10. Етапи та стадії кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
11. Формула кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
12. Значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України для кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
13. Характеристика об'єкта злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
14. Значення об'єктивної сторони злочину для кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

15. Значення суб'єкта злочину для кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
16. Значення суб'єктивної сторони злочину для кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
17. Загальні питання кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, за об'єктивними ознаками.
18. Загальні питання кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, за суб'єктивними ознаками.
19. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки більшості злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
20. Поняття та види службових осіб. Конституційні та інші правові засади діяльності службових осіб.
21. Поняття службової особи юридичної особи приватного права.
22. Поняття осіб, які здійснюють професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг.
23. Особливості та проблеми кваліфікації зловживання владою або службовим становищем (стаття 364 КК України).
24. Особливості та проблеми кваліфікації перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (стаття 365 КК України).
25. Особливості та проблеми кваліфікації зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно- правової форми (стаття 364¹ КК України).
26. Особливості та проблеми кваліфікації зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (стаття 365² КК України).
27. Зловживання владою, зловживання службовим становищем, зловживання повноваженнями та перевищення влади, перевищення службових повноважень: співвідношення понять.
28. Особливості та проблеми кваліфікації службового підроблення (стаття 366 КК України).
29. Особливості та проблеми кваліфікації службової недбалості (стаття 367 КК України).

30. Особливості та проблеми кваліфікації прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (стаття 368 КК України).
31. Поняття неправомірної вигоди та її відмежування від дарунка (пожертви).
32. Особливості та проблеми кваліфікації декларування недостовірної інформації (стаття 366¹ КК України).
33. Особливості та проблеми кваліфікації незаконного збагачення (стаття 368² КК України).
34. Загальне поняття підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги
35. Особливості конструкції 368³, 368⁴ статей КК України.
36. Особливості та проблеми кваліфікації підкупу службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (стаття 368³ КК України).
37. Міжнародно-правові приписи щодо відповідальності за незаконне збагачення та їх кримінально-правове значення.
38. Особливості та проблеми кваліфікації підкупу особи, яка надає публічні послуги (стаття 368⁴ КК України).
39. Співвідношення незаконного збагачення з прийняттям пропозиції, обіцянки або одержанням неправомірної вигоди службовою особою.
40. Особливості та проблеми кваліфікації пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі (стаття 369 КК України).
41. Пов'язаність умислу особи, яка пропонує, обіцяє або надає неправомірну вигоду службовій особі, з умислом особи, яка приймає пропозицію, обіцянку або одержує неправомірну вигоду.
42. Особливості та проблеми кваліфікації зловживання впливом (стаття 369² КК України).
43. Характеристика пропозиції, надання і одержання неправомірної вигоди. Відмінність пропозиції неправомірної вигоди від пропозиції здійснити вплив за надання такої вигоди.
44. Особливості та проблеми кваліфікації провокації підкупу (стаття 370 КК України).
45. Відмінність підкупу службової особи або особи, яка надає публічні послуги, від одержання такими особами неправомірної вигоди шляхом вимагання за характером суспільної небезпечності.
46. Поняття провокації підкупу.

- 47.Кримінально-правова характеристика неправомірної вигоди, як предмету злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
- 48.Кримінально-правова характеристика службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище (статті 368, 369 КК України).
- 49.Кримінально-правова характеристика осіб, уповноважених на виконання функцій держави (стаття 369² КК України).
- 50.Кримінально-правова характеристика службової особи правоохоронних органів (стаття 370 КК України) та співвідношення останньої з працівником правоохоронного органу – суб'єктом злочину, передбаченого статтею 365 КК України.
51. Відмежування провокації підкупу від правомірних дій (контрольованого надання неправомірної вигоди) щодо викриття одержання службовою особою або особою, яка надає публічні послуги, неправомірної вигоди шляхом вимагання.
52. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (стаття 368 КК України).
- 53.Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки підкупу службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (стаття 368³ КК України).
- 54.Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки підкупу особи, яка надає публічні послуги (стаття 368-4 КК України).
- 55.Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі (стаття 369 КК України).
- 56.Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки зловживання впливом (стаття 369² КК України).
- 57.Міжнародні договори України про відповідальність за корупційні правопорушення та їх кримінальноправове значення.
- 58.Ознаки, за наявності яких злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, визнаються корупційними правопорушеннями.
- 59.Характеристика Конвенції ООН проти корупції.
60. Характеристика Конвенції про боротьбу з корупцією.
- 61.Кримінально-правова характеристика перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень.
- 62.Відмежування перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень від бездіяльності військової влади.

63.Кримінально-правова характеристика ст.369-3 ККУ (протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань).